

کردیم اگر دوستان ما در روسیه در مورد ایران جایی صحبت داشتند از قبل با ما مشورت کنند و بعد از آن نیز به ما گزارش دهند و ما هم به همین ترتیب پیش برویم؛ مثلاً اگر با اروپایی‌ها مذاکرات هسته‌ای انجام می‌دهیم قبل و بعد از آن با روس‌ها مشورت کنیم. ما و روسیه این کار را همیشه انجام داده‌ایم و هیچ وقت همدیگر را شگفت زده نخواهیم کرد.

◀ آقای فیدان، وزیر خارجه ترکیه اخیراً موضعی نامتعارف درباره نقش آفرینی منطقه‌ای ایران داشته‌اند، آیا برای ایشان پاسخی شفاف و دیپلماتیک دارید؟

غفلتی که در منطقه صورت می‌گیرد، ندیدن نقش آمریکا و اسرائیل است. شاهد هستیم تقریباً ۹۰ درصد ظرفیت‌های نظامی و زیرساختی سوریه توسط اسرائیل در مدت کوتاهی نابود و بخش بزرگ و مهمی از خاک این کشور اشغال شد، الان حرف از تجزیه سوریه بسیار جدی است. سیاست ایران حمایت از یکپارچگی سرزمینی، حفظ وحدت و تمامیت ارضی سوریه است و قبلاً هم چندین بار گفتیم ما به هیچ وجه خواهان تجزیه سوریه و بی‌ثباتی آن نیستیم؛ زیرا تبعات آن برای کل منطقه خواهد بود ولی خطراتی ایجاد شده و این خطرات و مشکلات را فراهکنی کردن کار غلطی است. بالاخره مسئولیت اقداماتی را که انجام شده است، کسانی که حامی آن بوده‌اند، باید بپذیرند و مشکلاتی را که ایجاد شده و خواهد شد، فراهکنی نکنند. ما همچنان به دنبال صلح و ثبات در کل منطقه و سوریه هستیم. مشکل اصلی منطقه و عامل هر آنچه در غزه و کرانه باختری رخ می‌دهد، رژیم صهیونیستی است. اخبار و تحلیل‌های خوبی نسبت به اهداف رژیم صهیونیستی و شخص نخست‌وزیر این رژیم درباره سوریه، غزه و کرانه باختری وجود ندارد و این نیازمند آن است که کشورهای منطقه با صدای واحد با این تحولات روبه‌رو شوند. البته دیدگاه‌ها در جهان اسلام در منطقه هم متفاوت است، ولی امیدوار هستیم که بتوانیم به یک وحدت نظر در این خصوص برسیم.

◀ می‌خواهم در انتها سؤالی را بپرسم که تقریباً در همه گفت‌وگوهای ویژه‌نامه ما مطرح شده است. پرسشی که ممکن است به ذهن هر ایرانی برسد؛ ولی اجازه دهید من به ریشه‌های تاریخی آن اشاره کنم. یک روزنامه در سال ۱۳۰۲ پرسشی را با تمام منورالفکران، نخبگان

و تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران به بحث می‌گذارد و آن اینکه ایده‌آل جامعه ایرانی چیست؟ من می‌خواهم این سؤال را از جنابعالی هم بپرسم. به نظر شما ایده‌آل جامعه ایرانی در سال ۱۴۰۴ در عرصه خارجی و دیپلماسی چیست؟

جامعه ایرانی چنانکه من می‌شناسم یک جامعه عزت‌طلب است و این یک ریشه تاریخی دارد. اگر شما از هر ایرانی بپرسید، این حس در او وجود دارد. هر ایرانی یک نگاه متضاد نسبت به گذشته خود دارد؛ از یک طرف دوران شکوهمند تاریخی و تمدن بزرگ فارسی در ذهنش می‌آید و به زمانی می‌اندیشد که ایران یک تمدن و سرزمین بسیار بزرگ داشت و بخش وسیعی از یک امپراطوری بزرگ و مهد علم و تمدن بود. این در ذهن هر ایرانی است و بازگشت به آن گذشته شکوهمند آرزوی هر ایرانی است. از برهه‌ای به بعد یک تجربه مثلاً ۲۰۰ ساله اخیر تا قبل از انقلاب هم دارد که ایران دچار حکومت‌های فاسد و از آن مهم‌تر بی‌عرضه شد؛ ۲۰۰ سالی که در آن قدرت‌های خارجی و اروپایی به ایران نفوذ کردند. البته ایران هیچ وقت مستعمره نشد ولی تحت نفوذ قرار گرفت و به تدریج بخشی از خاکش را از دست داد و کوچک شد که آخرین آنها بحرین در دهه ۷۰ بوده است. این اتفاقات درباره هرات، آسیای مرکزی و قفقاز هم رخ داده است؛ یعنی بعد از آن گذشته باشکوه ما یک تجربه حقارت را هم داشتیم و فکرمی‌کنم این دو تجربه بزرگ در ذهن تاریخی هر ایرانی، او را به آنجا رسانده که دنبال احیای عزت، شکوه

و عظمت ایرانی باشد و به خاطر آن حاضر است، هزینه دهد. البته نمی‌توان این را به همه مردم ایران تعمیم داد. من جامعه ایران را در کلان خود در نظر می‌گیرم. متوجه مشکلات معیشتی و اقتصادی هستیم و آن را دست‌کم نمی‌گیرم. متوجه هستیم اگر کسی نانی برای خوردن نداشته باشد شاید این حرف‌ها برایش جذابیتی نداشته باشد؛ ولی اگر در کلان جامعه نگاه کنیم، جامعه ایران یک جامعه عزت‌طلب و سربلند است. من یک‌بار در سرکلاس به شوخی می‌گفتم ژن آقا زادگی در همه ما ایرانی‌ها هست. چرا؟ چون وقتی به گذشته خود برمی‌گردیم احساس آقا زادگی می‌کنیم و معتقدیم باید آقا باشیم. من امیدوار هستم در سال ۱۴۰۴ و سال‌های بعد از آن به نقطه‌ای برسیم که سرمان در دنیا بلند باشد و به قول بچه‌ها پرچم‌مان بالا باشد و این هر ایرانی را خوشحال می‌کند. البته طبیعی است همه انتظار باحقی از دولت دارند تا مشکلات اقتصادی برطرف شود.

◀ آقای وزیر چرا این عزتمندی و شکوه را همزمان با اینکه مقاومت می‌کنیم از طریق دیپلماسی دنبال نکنیم؟

شرایطی که کشور بعد از انقلاب داشته این حس را ایجاد کرده است که ما در طول ۴۵، ۴۶ سال گذشته با دشمنی‌های بزرگ مواجه شدیم و اینکه چقدر از آن ناشی از سیاست‌های خودمان یا دیگری بوده است، بماند؛ اما واقعیت این است که بعد از انقلاب که اساس آن بر استقلال‌خواهی، آزادی‌خواهی و اسلام‌خواهی بوده، دشمنی‌های زیادی صورت گرفته است. اینها واقعیاتی است که وجود دارد. به نظر من هم دیپلماسی باید در جهت عزت حرکت کند. سیاست‌های دولت چهاردهم نیز در همین مسیر است. باید بتوان از این همه فشار و دشمنی خارج شد و من مطمئن هستم این اتفاق رخ خواهد داد.

◀ در روزهای پایانی سال هستیم، یک سخن امیدبخش به مناسبت آغاز سال نو بگویید.

آغاز سال ۱۴۰۴ با شب‌های قدر همزمان شده است؛ شبی که خداوند در آن سرنوشت انسان‌ها را مقدر می‌کند. من مطمئن هستم در این شب‌ها خداوند بهترین‌ها را مقدر خواهد کرد و چند روز بعد هم عید فطر و سیزده بدر را جشن خواهیم گرفت. ان‌شاءالله که سال پربرکتی خواهد بود. ◀

ژن آقا زادگی در همه ما ایرانی‌ها هست. چرا؟ چون وقتی به گذشته خود برمی‌گردیم احساس آقا زادگی می‌کنیم و معتقدیم باید آقا باشیم. من امیدوار هستم در سال ۱۴۰۴ و سال‌های بعد از آن به نقطه‌ای برسیم که سرمان در دنیا بلند باشد و به قول بچه‌ها پرچم‌مان بالا باشد و این هر ایرانی را خوشحال می‌کند